

EL BELÉN DE BEGONTE ES UNA FARSA. FUERA DE ÉPOCA Y DE LUGAR

Se alguén picou e se puxo a ler incitado ou incitada polo titular, doume présa en aclarar que foi feito a propósito e con mala idea, pero movido polo que me dixeron que se dicía ós alumnos nas escolas de periodismo. A verdade é que non sei a ciencia certa se se dixo algunha vez nin se se segue dicindo, porque nunca pi-sei, nin de visita, unha escola de periodismo.

Escoitei que se ensinaba que o feito de que un can roia a unha persoa non é noticia. A noticia é que unha persoa roia a un can.

Por iso comecei dicindo o contrario do que penso e iso que non escribo ó ditado de ningunha empresa que me teña collido polo estómago ou que estea en perigo de iniciar outro ERE, que tampouco é noticia nos tempos que corren.

Por si mesmo o Nadal préstase para chamar a atención e servir de reclamo de lectores, de oíntes, de televidentes u ou de internautas.

Boa proba diso foron as trifulcas que se armaron o ano pasado nos máis variados medios sobre o libro de Benedicto XVI “La Infancia de Jesús”.

Case non falaban doutra cousa os tertulianos, especialmente os que non leran o libro. Non se armou pequena escandaleira botándolle a culpa ó Papa de espombar dos nacementos á mula e ó boi! Incluso os que levan anos tratando de suprimir dos beléns e da vida social ó Neno Xesús e ó resucitado Xesucristo, puxeron o berro no ceo e no inferno, porque un “ignorante” coma o gran teólogo Razzinger lles abriera a cancela para botalos fóra do

portal, ou o que é peor, insinuara que nunca estiveran no pendello.

Miña maíña, como se puxeron os que no Nadal só celebran o Papá Noel, degradación do bispo do século IV San Nicolás Bari, reducíndoo a un simple home-anuncio de Coca Cola ou en saltasebes e escala paredes.

En vista de tanto barullo e tanto revoltixo, boteime á librería “La Voz de la Verdad” –non sei se estará permitido meter publicidade, pero agora xa vai– e merquei o libro de Rzsinger a ver se era certo ou non que suprimira por decreto a estes dous animalíños. A miña sorpresa foi maiúscula cando me atopei con que o Papa dicía o mesmo que eu dixera había xa hai anos nas prédicas do Nadal, (será un copión calquera?). É dicir: que en dos dous evanxeos que din algo da infancia de Xesús, o de Mateu e o de Lucas, non se fala para nada da mula nin do boi.

Tamén di que foi o Pobriño de Asís, quen no primeiro belén vivente do que temos noticia, aló polo ano 1223 incorporou unha mula e un boi.

Que moveu a San Francisco de Asís a levar animais ó belén vivente? Pois, nin máis nin menos ca o seu amor á natureza e ós seres ¿irracionais? que nela viven ós que mesmo lles chamaba irmáns, coma por exemplo os de medio ambiente ó lobo.

Pregunteille a un psiquiatra amigo meu por que algúns dos que máis arremeten contra a fe en Xesucristo e veñen a dicir que os crentes so-

mos uns intolerantes e ignorantes igual ca, poñamos por caso, Wernher von Braun, se poñerían así por unha mula e un boi máis ou menos.

Respondeume o psiquiatra amigo meu con moita confianza: –É por un problema de identificación. Son cento cincuenta euros da consulta que chos cobra a secretaria.

Se acertamos a non ser amigos... Eu, pobre de min, só dixen: –Mande usted?

—Cento cincuenta –repetiu el e aclaroume sen cobrar nin un euro máis, que o problema é de confusión de identidade, porque non teñen ben definida a personalidade, e identifícanse máis axiña coa mula e o boi ca co Neno do presebe. —Ai, por iso! Mira ti! –dixen eu– Morrendo e aprendendo. Non somos nada.

A ver que sorpresa nos teñen preparada para o Nadal deste ano; porque, como di un cura da diocese de Mondoñedo-Ferrol á que eu tamén pertenzo, Francisco Xavier Martínez Prieto, especialista en moitas cousas, entre elas historia, cine e biblia, todos os anos algúns medios de comunicación saen con algunha xenialidade polo Nadal, coma, que os Reis non eran magos, ou que os magos non eran reis, que a ver quen lles deu permiso para marcharen dos seus reinos sen cadeas contra a neve nin os teléfonos móbiles ben cargados, etc.

Penso eu se falar de sensacionalismos referentes ó Nadal non será debido a que, como as cortes nacionais e autonómicas quedan sen gando por mor das vacacións, hai pouco de que falar nos xornais, radios e televisións neses días.

Este ano que vimos de rematar foi histórico na vila de Castro de Rei, porque por primeira vez tivemos un mago de cor negra sen necesidade de tisono, porque xa era desa cor de seu natural. O que resulta aínda máis curioso e que me aceptase a proposta de ir de rei nunha festa católica sendo el musulmán. En sinal de gratitude e da boa disposición deste municipio de Castro de Rei, que, por ser chairego, tén amplos horizontes, agasallouno o alcalde, Francisco Balado, con un Corán, dedicado e todo.

O Corán mercárao eu o mesmo día e na mesma librería que mercara o libro do Papa. A dependenta que me despachou díxome:

—Se los envuelvo en papel de regalo?

Eu respondílle:

—Nin de regalo nin de estraza, e ponme os dous na mesma bolsa e de cara un para o outro, que quero facer un experimento.

—Y que experimento, si no es mucha la pregunta?

—Pois, comprobar se se pelexan entre eles.

—Pues ya me contará.

—Xa, xa —dixen eu e funme despois de pagar co dez por cento de desconto por ser cura.

De vez en cando botáballes un ollo e, mentres andivemos por Lugo, seguiron de fronte a fronte. Teño de testemuña nada menos que a Portomeñe, o que daquela era Subdelegado do Goberno en Lugo, que llos ensinei xunto da porta do bispo Aguirre.

Pero cando cheguei á casa ían de eu, con perdón, un para o outro. O que non podo é

xurar que se virasen eles sós. Se cadra foi co tráquele tráquele do coche, que agora con recortes as fochancas ván a máis. Ou o mesmo na bolsa de La Voz de la Verdad reviviron vellas contendas e enfrontamentos por motivos relixiosos.

Non me estraña que o Príncipe da Paz teña que volver a nacer unha e outra vez a ver se damos aprendido a lección de amor eterno e infinito que nos veu ensinar, en lugar de enguedellarnos en pequenezas coma as da mula e o boi.

Cando andaba eu artellando este escrito morreu e celebraron funerais festivos polo presunto San Nelson Mandela. Hai quen di que non pode ser santo, porque, aínda que pacificou Sudáfrica, foi Nobel da Paz e é un home sinxelo e renovador con certo parecido co papa Francisco, non soubo gobernar a súa casa nin ós descendentes das súas tres mulleres, que andan medio revoltos por mor das partillas como bos parentes que son.

Pero o das tres mulleres non debería ser óbice ou impedimento, porque tamén os bispos levan o anel como sinal de desposorio coa diocese á que van servir, e moitos deles cando ven outra máis rica ou máis guapa esquécense da primeira e vanse coa segunda ou coa terceira, e despois bufan contra o divorcio e reafirman a indisolubilidadade matrimonial dos outros.

Con motivo da despedida de Mandela houbo celebración relixiosas ecuménicas nas que participaron representantes de distintas re-

lixións. Por que se darán tan poucas veces este tipo de celebracións? Quizais por iso temos que celebrar cada ano que todo un Deus faise Carne humanizante, Palabra elocuente e Luz refulxente para aprendernos a vivir con toda dignidade e en harmonía cos demais o feito de sermos homes ou mulleres independetemente da cor de cada un.

No Belén de Begonte cada figura, cada efecto sonoro ou luminoso, cada movemento, cada paisaxe resultan harmónicos e así hai sosego e beleza no conxunto e non hai liortas, enfrontamentos, guerras e pelexas esnaquizantes. Ó mesmo tempo o Belén Domínguez-Varela e demais familia begontina xa tería mérito abondo só por ser unha lección de historia etnográfica en perenne movemento. Ese Belén vén sendo dende hai moitos anos unha parábola con vida propia que nos amosa o que Deus soñou para a humanidade.

Vistas así as cousas, lector ou lectora amigos (amigos tedes que ser se chegastes lendo ata aquí, que algún que eu sei, nada máis ver quen firma ou que está escrita en galego toda esta parrafada torcen a vista e moumexan: “Piqué una vez, señor cura, pero ya no le picaré más, porque usted, además de escribir en gallego para que no le leamos, ofrece wishky y dá gaseosa envenenadita”, como escribira no xornal El Progreso o día 1 de maio de 1993 un tal José J. Rodríguez Armesto, a quen nin coñecín nin penso facer viaxe a propósito para coñecer.

Non será ben darlle a volta ó título do encabezamento? Non quedaría mellor:

COMPARADA A SOCIEDADE QUE CREAMOS CO BELÉN DE BEGONTE É UNHA FARSA QUE XA HAI MOITO QUE ESTÁ FÓRA DE TEMPO E DE LUGAR?

Ben sei que as figuras do Belén non teñen liberdade, son autómatas, pero tamén dixer que son unha parábola, para que aprendamos os que gozamos dese don da liberdade que nos fai imaxe de Deus.

No Nadal todo nos fala de paz e alegría no profundo. Por iso vai este artigo nun ton desenfadado e de certo humor para contrarrestar o efecto de non poucos tétricos predicadores que se empeñan en converter as mensaxe de Xesucristo nunha mensaxe lutuosa, válida para os enterros, pero non para a vida nin para a festa, quizais por iso algúns se paran máis na mula ou o boi ca na mensaxe mesma. Tamén eu teño caído nese pecado e nesa trampa que espanta. Permítaseme facer penitencia falando, sequera por unha vez, de verdades tan sublimes e ó mesmo tempo tan tenras, agarimosas, ledas e gozosas, con un sorriso que poida facer ó mesmo tempo de pregón.

Para iso nada mellor ca transcribir aquí mesmo o que pregoa Lucas no seu evanxeo:

“Había naquela comarca uns pastores que pasaban a noite ó descuberto vixiando o seu baño. Presentóuselles un anxo do Señor, e a gloria do Señor rodeounos co seu resplandor. Eles levaron un gran susto. Pero o anxo díxolles:

—Non vos asustedes, que vos veño anunciar unha boa nova: vai haber unha gran alegría para todo o pobo. Hoxe na vila de David nacevos un Salvador, o Mesías, o Señor. Este é o sinal: atoparedes unha criatura envurullada e deitada nunha manxadoira, nunha corte.

E, de súpeto, arredor do anxo apareceu unha multitude do exército celestial, que loaba a Deus dicindo:

—Gloria a Deus no ceo e na terra paz ós homes que gozan do seu amor!